

Refik BULIĆ

Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli

OPŠTINA ILI OPĆINA U BOSANSKOM JEZIKU

I jedna i druga riječ danas se naporedo upotrebljavaju u bosanskom jeziku. Teško je reći koja je od njih češća u upotrebi. Ranije smo sa sigurnošću mogli tvrditi da je oblik *opština* bio češći u bosanskohercegovačkoj štampi, u emisijama radija i televizije. Danas više ne.

Otkuda dva oblika?

Općina je iz narodnih govora i, rekli bismo, izvorniji je oblik. Oblik *opština* je iz crkvenoslavenskog, odakle se raširio u upotrebi u narodnim govorima, pa je zbog svoje velike rasprostranjenosti bio prihvaćen u književnom jeziku naporedo s oblikom *općina*.

Alija Isaković bilježi u svom *Rječniku* da je *općina* u građi iz koje je ekscerpirao riječi za *Rječnik karakteristične leksike u bosanskom jeziku* prvi put zabilježena 1635. godine, a *opština* 1935. godine, te da je do 1950. godine omjer javljanja oblika *opština* i *općina* bio šest puta veći u korist oblika *općina*, a u periodu između 1950. i 1985. odnos je postao približan. Isto se odnosi i na izvedenice od riječi *općina*, kao i na riječ *opći* i izvedenice od nje.

Čini se da se danas taj odnos popravlja u korist oblika *općina* i *opći*. Smatramo to opravdanim i preporučujemo izvornije oblike:

opći, općina, općiti, općinski, općeprihvaćen, općepoznat, općeobrazovni.

Na njih upućuje i *Pravopis bosanskoga jezika*. Ovi su oblici preporučeni i u hrvatskom standardnom jeziku. U srpskom standardnom jeziku preporučeni su oblici sa *št*.

U vezi s oblicima *opština* i *općina* u savremenoj je jezičkoj praksi uočljiva još jedna pojava. Ona se tiče jezičke (ne)ravnopravnosti na području Bosne i Hercegovine. Jezička ravnopravnost u Bosni i Hercegovini mora biti zastupljena u svim njezinim dijelovima pa bi i službeni nazivi ustanova morali biti na sva tri standardna jezika i na oba pisma. To vrijedi i za razne memorandume državnih ustanova i službi, pečate, štambilje i sl. Obaveza državnih institucija jeste i sprovođenje jezičke ravnopravnosti. Ravnopravnost je pravo svih i to im se pravo ne bi smjelo uskraćivati.

Upotreba jednog ili drugog oblika u govoru ili pisanju pojedinaca određena je njihovim opredjeljenjem za normu standardnog jezika, ali je izbor pravo svakoga. To znači da pojedinci ne moraju upotrebljavati oba oblika: *općina* i *opština*. Oni će se opredijeliti za jedan od njih, onaj koji se preporučuje u njihovu standardnom jeziku.

U vezi s ovim treba znati i to da oblik *skupština*, koji se najčešće upotrebljava u sintagmi s imenicom *općina*, ali i u vezi s drugim riječima, nije dobro upotrebljavati u obliku *skupćina*, jer je *št* u ovoj riječi kao dio sufiksa *-ština* ostalo neizmijenjeno u svim govorima.